

Till
Länsstyrelsen
791 84 Falun

Överklagande av tillstånd till vindkraftpark Riberget i Ljusdals kommun
Dnr: 551-5092-2012

Naturskyddsföreningen i Ljusdal har tidigare skickat yttranden till Länsstyrelsen i Falun med motiveringar varför vi anser att den planerade vindkraftparken på Riberget är olyckligt placerad.

I skogslänet Gävleborg finns bara tre små områden som kan kallas urskog. Tillsammans utgör de 0,005 % av länets skogar. Hälften av denna urskog finns i Ensjölokarna och de andra områdena är Hamra nationalpark och Högbräntjärn.

Ensjölokarna och Högbräntjärn ligger båda omkring åtta mil nordost om Hamra. Den planerade vindkraftparken Riberget skulle enligt tillståndet delvis hamna mellan de båda urskogsreservaten. Avståndet mellan Högbräntjärn och Ensjölokarna är knappt tre kilometer. Det är naturligtvis positivt att länsstyrelsen har avslagit tillstånd till fem av vindkraftverken av hänsyn till Ensjölokarnas närhet, det närliggande kungsörnsreviret och fragmenteringen av livsmiljöerna.

Med tanke på urskogsresternas mycket blygsamma yta är det glädjande att Hamra nationalpark 2011 utvidgades från 28 till 1384 ha. Ensjölokarna och Högbräntjärn har minst lika stora urskogsvärden som Hamra och **en sammanbindning av de två närliggande reservaten skulle vara en naturlig konsekvens av säkerställandet av biologisk mångfald, med en spridningskorridor mellan de värdefulla biotoperna i Ensjölokarna och Högbräntjärn.** Rödlistade fågelarter i området, exempelvis lavskrika och tretåig hackspett, skulle gynnas av en korridor där livsmiljön inte splittras upp. Även tjäder och ugglor gynnas av en sammanbindning.

Miljömålen

Generationsmålet är vägledande för miljöarbetet på alla nivåer i samhället och innehåller sexton miljö kvalitetsmål. Miljö kvalitetsmålen **levande skogar** och **ett rikt växt- och djurliv** är liksom vindkraften klart uttalade politiska miljö mål.

Enligt uppföljning av målen **levande skogar** och **ett rikt växt- och djurliv 2014** kommer inte dessa mål att uppnås inom den tidsram som är satt vilket är mycket allvarligt. Utvecklingen i skogsmiljöerna är starkt negativ enligt länsstyrelser och naturvårdsverk.

Ska det i detta bekymmersamma läge vara möjligt att ens komma i närheten av att uppfylla målen **levande skogar** och **rikt djur- och växtliv** måste unika urskogsområden som Ensjölokarna, Högbräntjärn och där emellan oumbärlig utvecklingsskog lämnas ostörd.

Naturskyddsföreningen vägrar tro att det är politikens avsikt att vindkraftsmålet ska riskera att spolia möjligheten att uppfylla andra lika viktiga miljö mål. **Ska det övergripande målet att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljö problemen är lösta måste miljö målen samverka, inte som i detta fall motarbeta varandra.**

Naturskyddsföreningen finner inte att Länsstyrelsens miljöprövningsdelegation i tillräckligt hög grad beaktat detta.

Tjäder

I motsats till MPD anser naturskyddsföreningen att den MKB som presenterats är mycket bristfällig gällande förekomst av tjäder. Att tjäderspel förekommer i exploateringsområdet är odiskutabelt utifrån alla observationer av både tupp, hönor och kycklingar.

Naturskyddsföreningen ser det som en allvarlig brist att ingen spelplats är utpekad av Nordex i MKB och att MPD inte tagit hänsyn till detta i sin bedömning.

I naturvårdsverkets yttrande angående tjäder i (mål nr M116-12) citat, påpekar Naturvårdsverket att vindkraftverk inte får placeras närmare än (1) km från kända spelplatser. Naturvårdsverket anser vidare att även mindre spelplatser är betydelsefulla för upprätthållandet av artens lokala/regionala bevarandestatus.

Tjädern är en störningskänslig art som är mycket lokaltrogen. Den återkommer till samma spelplatser år från år. Spelplatsen har en central funktion i tjäderns livscykel. En bortträngning av spelande tjädrar resulterar i en stor förlust och en decimering av spelande fåglar under parningssäsongen.

Av 4 § p. 2 i artskyddsförordningen (2007:845) följer att det är förbjudet att störa djur, särskilt under parnings-, uppfödning-, övervintrings- och flyttperioder. Störningar som kan påverka artens överlevnadschanser, reproduktion eller utbredning är enligt naturvårdsverkets tolkning otillåten enligt nämnda bestämmelse. Sverige har tillsammans med Finland ett särskilt ansvar för artens bevarande eftersom dessa länder hyser en stor del av den europeiska populationen (slut citat).

Ugglor

Ugglorna, framförallt de stora, har i dagsläget extremt svårt att finna boplatser p.g.a. skogsbrukets påverkan av skogslandskapet. De grova högstubbarna, s.k. skorstenar, vare sig finns eller nyskapas längre i produktionskogen, därtill är dagens träddimensioner för kläna. Leveranstiden på ett riktat skapande av nya metergrova högstubbar är många hundra år. Men i de två urskogsreservaten finns fortfarande gott om boplatser. Detta leder naturligt till en koncentration av ugglor i området tack vare urskogsstrukturens häckningsmöjligheter.

Naturligtvis förlägger ugglorna sitt födosök även bland vindkraftverken om det finns byten just där. Men eftersom ugglornas främsta sinne vid födosök är just hörseln blir rimligen förmågan att uppfatta bytets ljud stort av vindkraftverken. Kan befaras att verkens ljud och blinkande ljus blir så störande att jakten försvåras i så hög grad att de flyr området?

Naturskyddsföreningen finner det märkligt att Nordex inte presenterat några undersökningar av uggleförekomsten eller när det gäller ugglors påverkan av ljud och ljus från vindkraftverk. Ugglorna har bland den bästa hörseln av alla djur, men samtidigt sätts gränserna för ljudnivåerna utifrån människans i jämförelse starkt begränsade hörsel. Nordex har inte presenterat någon utredning eller vetenskapliga resultat angående denna eventuellt kraftiga påverkan av ugglornas liv – därför måste försiktighetsprincipen gälla. Naturskyddsföreningen anser att MPD inte tagit tillräcklig hänsyn till detta faktum.

Succession och utvecklingsmark

Naturskyddsföreningen anser att om syftet med urskogsreservaten Ensjölokarna och Högräntjärn ska vidmakthållas på sikt måste de kopplas ihop med varandra med markerna däremellan – så kallad utvecklingsmark. Vi befärrar annars att de två urskogsreservaten i en succession var för sig är för små för att behålla beståndsdynamik och urskogskaraktär.

Det är bra att MPD avslagit ansökan för vindkraftverken 11-12-13 14 och 17 på Riberget. Men för att säkerställa succession och ostörda funktionella spridningsvägar fullt ut mellan Ensjölokarna via Riberget och Högräntjärn kräver naturskyddsföreningen att även vindkraftverk 9 och 10 måste tas bort för att inte utvecklingsmarken ska påverkas allt för negativt. Vindkraftverk 9 är exempelvis placerat i anslutning till ett område med utpekade höga naturvärden. Vindkraftverk 10 hamnar mitt i det som är lämpligt som utvecklingsmark och spridningskorridor.

Eftersom Nordex avser att exploatera detta unika område beläget mellan länets sista urskogar **kräver naturskyddsföreningen** att Nordex genomför en fördjupad undersökning i ett brett perspektiv av eventuella risker på naturen i området gällande **svamp, lavflora och insekter**. Dessa viktiga artgrupper där många är starkt hotade och rödlistade nämns bara kortfattat. **Varför redovisas inte en artlista med hotkategorier samt antalet fynd och koordinater i den MKB som presenterats?** Naturskyddsföreningen anser detta tyder på en dåligt underbyggd naturinventering och som MPD tydligen också missat eller inte lagt någon vikt vid. Utifrån de uppgifter som varit tillgängliga för naturskyddsföreningen är situationen allför osäker för att kunna accepteras i nuvarande tappning.

Exempelvis anför Nordex att bränd ved skall flyttas från exploateringsområdet. Hur skall detta ske utan skador på mark och substrat? Kan Nordex lägga fram några utvärderade praktiska resultat att detta fungerar? På den brända veden (lågor) som Nordex avser flytta finns sannolikt arter som är extremt känsliga och anpassade till bränd ved. Att dessa arter överlever en flytt, ett byte av sin mikromiljö och mekanisk påverkan vid flytt är orimligt. Minsta lilla variation i t.ex. vedens fuktighet, beskuggning eller höjd över marken kan vara direkt förödande.

- Naturskyddsföreningen i Ljusdal överklagar Länsstyrelsens beslut om tillstånd till vindkraftverk nr 9 och 10, då dessa förhindrar en sammanbindning (spridningskorridor för biologisk mångfald) av urskogsreservaten Ensjölokarna och Högräntjärn, av de skäl som anförts ovan. Vindkraftverk nr 9 och 10 ligger också nära (ca 2 km) centrum av ett kungsörnsrevir.
- Naturskyddsföreningen anser att Nordex MKB är undermålig, enligt ovan nämnda skäl.
- Naturskyddsföreningen kräver att inga vägar byggs i en korridor mellan de båda urskogsreservaten.
- Naturskyddsföreningen begär att Mark- och miljödomstolen och Länsstyrelsen tillsammans gör en syn på plats för bedömning av denna överklagan.

2014-06-22

Naturskyddsföreningen i Ljusdal
Maj Johansson, ordförande
Bertil Ahlberg, sekreterare
Tony Persson, styrelseledamot

